

Veřejná správa ve školství

přednáška do předmětu Ekonomika
školství

21. října 2005

Hlavní princip reformy VS ve školství-
demokratizace- zabezpečována hlavně:

- **decentralizací** = přesun kompetencí z centrální úrovně státní správy na úroveň územních a obecních samospráv,
- **participací** = spoluúčast subjektů zainteresovaných na vzdělávání na spolurozhodování na jednotlivých stupních řízení a správy školství.

1. fáze reformy VS ve školství

- zřízení krajských úřadů k 1.1.2001, které nebyly připravené k převzetí kompetencí
- přesun kompetencí se realizoval v třech etapách:
 - I. etapa: realizace k 31.3.2001
 - II. etapa: realizace k 30.6.2001
 - III. etapa: realizace k 30.9.2001

2. fáze reformy- rok 2002

Schválení zákonů:

- č. 284/2002 Sb.
- č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávních celků
- č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů

Právní subjektivita škol

- způsobilost být účastníkem- subjektem- právních vztahů
- právní subjekt vstupuje do právních vztahů a nese za ně odpovědnost
- změna právní formy musela být do 1.1.2003

Nabytí právní subjektivity školami- 3 varianty:

1. sloučení jedné nebo více organizačních složek do již existující příspěvkové organizace (PO)
2. vznik nové PO z jedné organizační složky
3. vznik jedné PO z více organizačních složek

Průběh reformy ve školství (1)

Státní správu ve školství do 31.12.2000 podle zákona ČNR č. 564/1990 Sb. vykonával

- a) ředitelé škol a školských zařízení
- b) obec,
- c) školské úřady,
- d) Česká školní inspekce,
- e) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen "ministerstvo"),
- f) jiné ústřední orgány státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Průběh reformy ve školství (2)

Státní správa ve školství od 1. 1. 2001 podle zákona č. 132/2000 Sb.

- a) ředitelé škol a školských zařízení
- b) obec,
- c) okresní úřady
- d) kraje
- e) Česká školní inspekce
- f) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen "ministerstvo"),
- g) jiné ústřední orgány státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Průběh reformy ve školství (3)

Státní správa ve školství od 1.1.2003 podle zákona
č. 284/2002 Sb. do 1.1.2005

- a) ředitelé škol a školských zařízení
- b) obce
- c) kraje
- d) Česká školní inspekce
- e) ministerstvo,
- f) jiné ústřední orgány státní správy

Průběh reformy ve školství (4)- samospráva

Samosprávu ve školství do 31.12.2000 podle zákona ČNR
č. 564/1990 Sb. vykonávali

a) obce, okresní školské rady a rady škol

Stav od 1. 1. 2001 podle zákona č. 132/2000 Sb.
obce, kraje a rady škol

Stav od 1.1.2003 do 1.1. 2005 podle zákona č. 284/2002
Sb.
obce, kraje, rady škol

Školská právnická osoba

- právnická osoba, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů
- zřizovatelem může být kraj, obec nebo svazek obcí nebo jiná právnická osoba nebo fyzická osoba
- zřizuje se zřizovací listinou a vzniká dnem zápisu do rejstříku školských právnických osob

Zřizovací listina špo

- název a sídlo školské právnické osoby
- název, sídlo a identifikační číslo zřizovatele
- označení statutárního orgánu
- druhy a typy škol a školských zařízení
- předmět, podmínky a rozsah doplňkové činnosti
- vymezení způsobu majetkového zajištění činnosti
- počet členů rady v případě školské právnické osoby zřizované jinou právnickou nebo fyzickou osobou
- vymezení doby, na kterou je školská právnická osoba zřízena

Orgány špo

- orgánem špo zřízené ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí je ředitel
- orgány školské právnické osoby zřízené jinou právnickou nebo fyzickou osobou jsou ředitel a rada

Ředitel a rada špo

Ředitel je statutárním orgánem špo-

Rada:

- dbá na zachovávání účelu, pro který byla špo zřízena a na řádné hospodaření
- schvaluje rozpočet, jednací řád rady, vnitřní mzdový předpis a organizační řád špo
- rozhoduje o předmětu, podmínkách a rozsahu doplňkové činnosti špo
- vydává souhlas k právním úkonům
- má nejméně 3 a nejvýše 15 členů, členy jmenuje a odvolává zřizovatel, funkční období člena rady je 5 let

Územní samosprávu ve školství vykonávají:

- obec
- kraj

Dbají zejména o:

- soulad rozvoje vzdělávání a školských služeb se zájmy občanů a potřebami trhu práce a demografickým vývojem
- dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek

ředitel školy a školského zařízení (1)

- rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb
- odpovídá za poskytované vzdělávání
- odpovídá za pedagogickou a odbornou úroveň vzdělávání
- vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti ČSI
- odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole
- zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán

ředitel školy a školského zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, dále

- stanovuje organizaci a podmínky provozu školy a školského zařízení
- odpovídá za použití finančních prostředků státního rozpočtu
- předkládá rozbor hospodaření
- rozhoduje o právech a povinnostech v oblasti státní správy v případech:
 - přeřazení žáka, povolení individuálního vzdělávacího plánu
 - odkladu povinné školské docházky
 - převedení žáka do odpovídajícího ročníku ZŠ
 - přijetí k základnímu vzdělávání, vzdělávání ve SŠ
 - přestupu, změně oboru vzdělání a přerušení vzdělávání
 - podmíněného vyloučení a vyloučení žáka ze školy
 - uznání dosaženého vzdělání

MŠMT ČR

- řídí výkon státní správy ve školství
- zřizuje školy pro výkon ústavní a ochranné výchovy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- zřizuje a zrušuje:
 - školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny
 - školy, jejichž činnost je upravena mezinárodními smlouvami
- zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků
- stanovuje směrnici závazné zásady pro rozpis finančních prostředků
- vyhlašuje rozvojové programy ve vzdělávání
- vydá metodiku pro vypracování školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Ostatní ministerstva

- Ministerstvo obrany zřizuje a zrušuje střední vojenské školy, vyšší odborné vojenské školy a školská zařízení jim sloužící
- Ministerstvo vnitra zřizuje a zrušuje střední policejní školky, vyšší policejní školy a školská zařízení jim sloužících, střední školy požární ochrany, vyšší odborné školy požární ochrany a školská zařízení jim sloužící
- Ministerstvo spravedlnosti zřizuje a zrušuje střední školky Vězeňské služby a školská zařízení jim sloužící
- Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje a zrušuje základní školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky

Česká školní inspekce

- správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou
- členěna na ústředí ČSI se sídlem v Praze a inspektoráty ČSI
- v čele je ústřední školní inspektor
- zpracovává koncepční záměry inspekční činnosti a systémy hodnocení vzdělávací soustavy
- vykonává inspekční činnost
- vydává výroční zprávy

Obec

- je povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí a pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky
- zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu
- může přispívat i na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu

Kraj

- je povinen zajistit podmínky pro uskutečnění středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a výkon ústavní výchovy
- zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu
- může přispívat i na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu

Školská rada

- zřizuje se při základních, středních a vyšších odborných školách
- funkční období je tři roky

Náplň činnosti:

- vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů
- schvaluje výroční zprávu školy, školní řád, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy
- projednává návrh rozpočtu právnické osoby, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření
- projednává inspekční správy ČSI

Hlavní zákonná norma ve školství:

- zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Tento zákon zrušil předcházející zákony:

- zákon č. 29/1984 Sb. o soustavě základních a středních škol ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 76/1978 Sb. o školských zařízeních
- zákon č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství v znění pozdějších předpisů (i 284/2002 Sb.)
- <http://www.msmt.cz/Files/Obrazky/OS200505.JPG>